

Ärinime kaitse ning seos kaubamärkidega

Iga ettevõtja peab valima oma äriühingule nime. Uue äriühingu asutamisel või olemasoleva ärinime muutmisel on oluline silmas pidada, et see ei rikuks teiste ärinimedega ega kaubamärkidega seotud õigusi. Kui ärireister kannabki nime registrisse, siis võib selle kasutamist takistada varasema ärinime või kaubamärgi omaniku nõue. Kaubamärgi registreerimine, mis kindlustaks nime kasutaja seljast, kestab enam kui poolteist aastat, mis ei arvesta majanduskeskkonnas valitsevat tempot ega kaasaegseid võimalusi. Kuidas omale ärinime valida ja kuidas ärinime pahatahtlikke rikkujaid korrale kutsuda?

Ärinime eristatavus

Ärinimi peab olema selgesti eristatav teistest Eesti ärireistrisse kantud ärinimedest. Seadus aga ei täpsusta, mida tähendab selgesti eristatav. Kohtupraktikas on välja kujunenud seisukoht, et ärinimi ei ole selgesti eristatav, kui see on eksitavalt sarnane mõne teise ärinimega. Vastavale seisukohale asus riigikohus *Priva OÜ vs Priva Baltic OÜ* vaidluses, kus leiti, et täiendsõna "Baltic" kasutamine ei taga selget eristatavust, ning *Priva Baltic OÜ* pidi valima omale uue ärinime.

Hinnates ärinimedega eksitavat sarnasust, on kohtud lähtunud kaubamärkide sarnasuse hindamise reeglitest ja võrrelnud neid visuaalsest, fonetilisest ja kontseptuaalsest küljest. Seega ei ole õiguslikku alust levinud arvamusel, et ärinimed on piisavalt erinevad siis, kui nad erinevad üksteisest vähemalt kahe tähe võrra. Eksitavalt sarnased võivad olla ka ärinimed, mis erinevad üksteisest koguni terve sõna võrra nagu näiteks toodud *Priva OÜ* ja *Priva Baltic OÜ* vaidluses. Samuti ei ole selgesti eristatavad nimed, mis on küll kirjapildilt erinevad, aga hääldeuselt sarnased. Teisalt ei pruugi alati olla eksitavalt sarnased nimed, mis erinevad vaid ühe tähe poolest, kui nende tähendus ja

kõla on erinevad (nt *Aive* ja *Ave*). Tihti arvatakse, et ärinimed eristamiseks on piisav, kui hilisemat ärinime täiendatakse tavapärase (nt *Baltic*, *Eesti*) või tegevusvaldkonda kirjeldava (nt *Invest*, *Finants*, *Vara*) sõnaga. Riigikohus on aga leidnud, et ettevõtjal on õigus keelata teistel äriühingutel registreerida või kasutada ärinime, milles on tema ärinimes sisalduv sõna, juhul kui see ei taga selget eristatavust. Üldjuhul tuleb sellist täiendamist lugeda ebapiisavaks, kui ärinimed kokkulangev osa on tehissõna või sõna, mis ei kirjelda äriühingu tegevusvaldkonda. Kohtupraktikas on asunud seisukohale, et ainuüksi täiendsõnade grammatiline eristuvus (nt sõna "Baltic" erineb sõnast "Eesti") ei võimalda ärinimesid eristada. Näiteks võib sellise hilisema ärinime, mis koosneb teise isiku ärinimest ja täiendsõnast, põhjal avalikkus ekslikult järeldada, et tegemist on omavahel seotud äriühingutega.

Ärinime kaitse

Ettevõtjal on ainuõigus oma ärinimele. Kui ilma tema nõusolekuta on ärireistrisse ebaõigesti kantud eksitavalt sarnane nimi, on tegemist ärinime rikkumisega. Sellisel juhul on ettevõtjal võimalik nõuda oma ärinime ainuõiguse rikku-mise kõrvaldamist ehk vastava ärinime

Karin Madisson
advokaadibüroo SORAINEN
partner

Indrek Eelmets
advokaadibüroo SORAINEN
patendivolinik

Ärinimi ei tohi olla mõne teise ärinimega eksitavalt sarnane.

muutmist. Seega äriregistri kandeotsus ei ole lõplik. **Juhul kui nime hiljem registreerinud ettevõtja keeldub sarnast nime vabatahtlikult muutmast, peab ettevõtja pöörduma kohusse.**

Ärinimede rikkumise vaidluses ei pruugi olla oluline, kas ettevõtjate tegevusalad kuuluvad samasse valdkonda või mitte. Seaduse järgi on oluline üksnes selge eristatavus. Samas ei saa välistada, et täiesti erinevad tegevusalad võivad viia järeldusele, et ärinimede segiajamise oht puudub.

Juhul kui kohus tuvastab eksitava sarnasuse, siis peab nime hiljem registreerinud ettevõtja oma ärinime muutma. Kui ettevõtja keeldub ärinime muutmast, st oma põhikirja seadusega kooskõlla viimast, siis võib see kaasa tuua ettevõtja sundlõpetamise. Ettevõtja saab nõuda ka ärinime ainuõiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

Ärinimi või kaubamärk?

Täiendavat kaitset ärinime rikkumiste vastu annab kaubamärgi registreerimine. Eestis ei tohi ärinimes kasutada kaubamärgina kaitstud tähist, kui ettevõtja tegutseb tegevusaladel, mille suhtes kaubamärk on kaitstud. Nii hoitakse ära sellised kuritarvitused, kus samas tegevusvaldkonnas hakkab tegutsema ettevõtja, kelle nimi koosneb turul juba tuntud ärinimest ning nimele on lisatud piisavalt eristatavaid liiteid.

Erinevalt äriühingu asutamisest ja ärinime registreerimisest, mille ajakulu saab mõõta mõne päevaga, kulub Eestis kaubamärgi registreerimiseks vähemalt 1,5 aastat. **Pikk periood tekitab ebakindlust nii kaubamärgi kasutajates kui ka ettevõtjates, kelle ärinime kasutamisele võib kaubamärk takistuseks osutada enam kui aasta pärast ärinime registrisse kandmist.** Samas kaubamärgid, mille registreerimine on pooleli, ärinime registrisse kandmist ei takista. Näiteks oli sarnane olukord kunagi palju

kõneainet tekitanud Eesti Telefoni muutumisel Elioniks. Elioni kaubamärgitaotlus oli esitatud juba varem, kuid see ei takistanud asjaga mitteseotud isikul asutamast samanimelist äriühingut. Kaubamärgi omanik võib aga pärast kaubamärgi registrisse kandmist keelata sellise ärinime kasutamise, kuna kaubamärgi õiguskaitses algab tagasiulatavalt taotluse esitamise kuupäevast. Kuid sellisel juhul on eksitav ärinimi olnud turul juba üle aasta, mis võib tekitada palju kahju ja viia isegi kaubamärgi omaniku loobumiseni kaubamärgi kasutamisest. Seega peab ettevõtja enda ärinime valimisel hoolikalt arvestama mitte ainult registreeritud kaubamärkidega, vaid ka kaubamärgitaotlustega.

Keeruliseks muudab olukorra ka see, et mitte kõik kaubamärgid ei jõua registrisse. Lisaks tuleb silmas pidada, et ärinime valikul ei ole takistuseks mitte üksnes sõnalised kaubamärgid, vaid ka nn kombineeritud (sõnast ja kujundusest koosnevad) kaubamärgid. Vaidlusi võib tekitada ka küsimus, millal kuuluvad ettevõtja tegevusalad samasse valdkonda kaupade ja teenustega, mille suhtes kaubamärk kaitstud on.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et kõige enam annab kasutusele võetavale brändile kaitset see, kui mõeldakse läbi ärinime eristatavus ja samaaegselt antakse sisse ka kaubamärgitaotlus. Leiame, et kaubamärkide pikk menetlemisaeg on selgelt äritegevust pärssiv ja põhjendamatu. Kaasaegsete võimaluste juures peaks olema võimalik kaubamärkide registreerimist tunduvalt kiiremini läbi viia. Uue brändi kasutuselevõtul ärinimena või kaubamärgina oleks ettevõtjal vajalik saada võimalikult kiiresti kindlus, kas sellist brändi saab kasutada või mitte. Kui 1,5 aasta möödumisel saadakse kaubamärgi registreerimisest keelduv otsus, tuleb ju senine brändi tugevdamise ja tutvustamise töö prügikasti visata.

Ettevõtjal on ainuõigus oma ärinimele.